

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudců JUDr. Zory Šmolkové a JUDr. Daniela Spratka, Ph.D., ve věci

žalobce: **P.T. M. T.**
zastoupen JUDr. A. N.

proti

žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**
sídlem Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4

o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 13. 6. 2018, č. j. MV-43393-4/SO/2018,
ve věci povolení k trvalému pobytu,

takto:

- I. Rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 13. 6. 2018, č. j. MV-43393-4/SO/2018 **se zrušuje** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je **povinna** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 4 000 Kč ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se svou žalobou doručenou Krajskému soudu v Ostravě dne 27. 6. 2018 domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 6. 2018 č. j. MV-43393-4/SO-2018 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým bylo zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 20. 2. 2018 č. j. OAM-7456-52/TP-2011 zamítající žádost žalobkyně o povolení k trvalému pobytu na území České republiky podanou podle ustanovení § 87h odst. 1 písm. a) zák. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“).
2. Žalobkyně požádala dne 17. 5. 2016 o povolení k trvalému pobytu na území České republiky, přičemž k žádosti doložila doklad potvrzující uzavření manželství s občanem České republiky, panem L. K. V rámci řízení byl proveden důkaz opakovaným výsledkem žalobkyně, výsledkem jejího manžela a záznamem z místních šetření provedených cizineckou policií. Správní orgán I. stupně i žalovaná dospěli k závěru o tom, že žalobkyně uzavřela fiktivní manželství. S tímto závěrem žalobkyně nesouhlasí. Podle žalobkyně se správní orgány omezily pouze na ty odpovědi manželů, ve kterých se vyskytly určité rozpory, a nepřihlédli k tomu, že většinou se v odpovědích shodli. Nevypořádali se ani s výsledky kontrol z místních šetření, ze kterých vyplynulo, že manželé žijí manželským životem, snaží se řešit svou bytovou situaci, a že příbuzní manžela – jeho děti a jeho sestra – žalobkyni jako jeho manželku znají. Rovněž tak se žalovaná nevyjádřila ke stanovisku žalobkyně, vyjádřeném v odvolání, že nebyly naplněny faktory vyplývající ze sdělení Komise Evropského společenství z 2. 7. 2009 nasvědčující tomu, že manželství bylo fingované. Proto žalobkyně navrhla zrušení rozhodnutí žalovaného.
3. Žalovaná s žalobou nesouhlasila. Žalovaná se ve svém vyjádření s ohledem na to, že žalobní námitky jsou obdobné jako námitky odvolací, ztotožnila se svým rozhodnutím a odkázala na něj.
4. Krajský soud poté, co zjistil, že žaloba byla podána včas ve lhůtě dvou měsíců po doručení písemného vyhotovení rozhodnutí žalovaného žalobkyni, tedy v souladu s ustanovením § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná; ve věci rozhodl bez jednání v souladu s ustanovením § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť s tímto postupem oba účastníci souhlasili.
5. Ze správního spisu krajský soud zjistil, že žalobkyně dne 17. 5. 2016 požádala jako rodinná příslušnice občana Evropské unie o povolení k trvalému pobytu. Za manžela označila pana L. K., se kterým manželství uzavřela 2. 4. 2016, což doložila oddacím listem. Na základě této žádosti Ministerstvo vnitra vyslechlo dne 19. 8. 2016 žalobkyni a jejího manžela k okolnostem uzavření jejich sňatku v době předcházející tomuto sňatku a jejich

vzájemnému soužití. Následně Ministerstvo vnitra dne 3. 11. 2016 rozhodlo tak, že žádost žalobkyně zamítlo podle § 87k odst. 1 písm. a), g) a b) zákona o pobytu cizinců, mj. z důvodu, že se žalobkyně dopustila obcházení tohoto zákona s cílem získat povolení k trvalému pobytu, když účelově uzavřela manželství. K odvolání žalobkyně bylo prvostupňové rozhodnutí dne 23. 3. 2017 žalovanou zrušeno, neboť podle žalované Ministerstvo vnitra řádně neodůvodnilo závěr, že je důvodné nebezpečí, že by žalobkyně mohla závažným způsobem narušit veřejný pořádek ve smyslu ustanovení § 87k odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, nedostatečně odůvodnilo i závěr, že žalobkyně nesplňuje podmínky ustanovení § 87h zákona o pobytu cizinců, resp. že není zachována nepřetržitost pobytu na území, a žalovaná nepovažovala za splněnou ani podmínku pro zamítnutí žádosti podle ustanovení § 87k odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců.

6. V rámci následného řízení byla mimo jiné provedena pobyťová kontrola u pana K., na adrese X, T. 541, v místě bydliště pana L. K. na adrese K. – N.M., C. 2405/10, v bytě u jeho sestry paní K. B., včetně pohovoru s panem K. a jeho sestrou, místní šetření v místě bydliště žalobkyně na adrese M. 295, P., a dne 27. 10. 2017 opakovaný výslech žalobkyně a jejího manžela.
7. Následně rozhodlo Ministerstvo vnitra dne 20. 2. 2018 tak, že žádost žalobkyně zamítlo podle § 87k odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, neboť se žalobkyně dopustila obcházení tohoto zákona s cílem získat povolení k trvalému pobytu, když účelově uzavřela manželství. K odvolání žalobkyně žalovaná toto prvostupňové rozhodnutí potvrdila a odvolání zamítla.
8. Podle § 87k odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, *Ministerstvo žádost o povolení k trvalému pobytu zamítne, jestliže se žadatel dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat povolení k trvalému pobytu, zejména pokud účelově uzavřel manželství nebo jeho účelově prohlášeným souhlasem bylo určeno otcovství.*
9. Trvalý pobyt na území je obecně upraven v hlavě IV zákon o pobytu cizinců. Z § 65 odst. 2 zákona o pobytu cizinců vyplývá, že *ustanovení této hlavy se nevztahuje na občana Evropské unie a s výjimkou § 83 – 85 na jeho rodinného příslušníka.* Pokud se žalobkyně stala rodinným příslušníkem občana EU, její žádost spadá pod hlavu IVa zákon o pobytu cizinců, upravující pobyt občana Evropské unie a jeho rodinných příslušníků na území. Hlava IVa obsahuje samostatné důvody pro zamítnutí žádosti o povolení k trvalému pobytu v § 87k, který byl citován shora. Ustanovení § 87k odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců má svůj předobraz v čl. 35 Směrnice Evropského parlamentu a rady 2004/38/ES ze dne 29. 4. 2004, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků se svobodně pohybovat a pobývat na území členských států (dále jen „směrnice“). Podle tohoto článku mohou členské státy přijmout potřebná opatření k odepření, pozastavení nebo odnětí jakéhokoliv práva přiznaného touto směrnicí v případě zneužití práv nebo podvodu, např. účelových sňatků. Veškerá taková opatření musí být přiměřená a spojená s procesními zárukami stanovenými v čl. 30 a 31. Podle článku 28 směrnice by členské státy měly mít možnost přijmout potřebná opatření k ochraně před zneužíváním práv nebo podvodu a zejména před účelovými manželstvími nebo jakoukoliv jinou formou vztahů uzavíraných výlučně za účelem získání práva na volný pohyb a pobyt. Soudní dvůr potvrdil právo členských států přijmout taková opatření v souvislosti s účelovými sňatky

v rozsudku velkého senátu ze dne 25. 7. 2009 ve věci C-127/08 *Metock*, sp. rozh. s. I. – 06241, bod 75. Přitom již před přijetím předmětné směrnice konstatoval, že fingovaná manželství uzavřená s cílem obejít ustanovení týkající se vstupu a pobytu státních příslušníků třetích států je třeba považovat za zneužití práva (rozsudek ze dne 23. 9. 2003 ve věci C-109/01 *Akrich*, *Recueil* s. I. – 09607, bod 57).

10. Z textu směrnice, jejího odůvodnění i z výkladu Soudního dvora je zřejmé, že proces zjišťování existence účelového manželství a následně odepření pobytového oprávnění je plně v režii členských států za předpokladu dodržení procesních záruk uvedených ve směrnici. Evropské právo zde nedává konkrétní vodítko pro posuzování účelovosti sňatku. Inspirovat se nicméně lze rezolucí Rady ze dne 4. 12. 1997 o opatřeních, která je třeba přijmout pro potírání účelových manželství, Úř. věst. C 382, 16. 12. 1997, s. 1 – 3. Tato rezoluce vychází jak z respektu k právu uzavřít manželství a právu na respektování rodinného života, tak z vědomí, že účelové sňatky představují nástroj obcházení pravidel vstupu a pobytu příslušníků třetích zemí na území členských států EU. Tato rezoluce definuje ve svém článku 1 „účelový sňatek“ (*„a marriage of convenience“*) jako *„sňatek uzavřený mezi občanem členského státu nebo občanem třetí země legálně usazeným ve členském státě a občanem třetí země pouze s účelem obejít pravidel vstupu a pobytu občanů třetí země a získání povolení nebo oprávnění k pobytu pro občana třetí země.“* Rezoluce uvádí v článku faktory, které mohou vést k závěru o účelovém manželství: není udržováno manželské soužití; chybí společné přispívání k odpovědnostem vyplývajícím z manželství; manželé se nikdy před sňatkem neviděli; manželé se neshodnou při uvádění svých osobních údajů, důležitých osobních informací či informací o průběhu první schůzky; manželé nehovoří společným jazykem; sňatku předcházelo předání finanční částky; některý z manželů v minulosti uzavřel účelový sňatek nebo se dopustil porušení předpisů o pobytu cizinců.
11. K posuzování existence úmyslu zneužití práv se vyslovila i Komise evropských společenství (nyní Komise Evropské unie) ve svém sdělení k Evropskému parlamentu ze dne 2. 7. 2009 č. COM/2009/313, podle kterého mohou být ukazatelé účelového manželství tyto faktory 1. pár se před svatbou nikdy nesetkal, 2. pár se neshoduje, pokud jde o jejich osobní údaje nebo důležité osobní informace, které se jich týkají, 3. pár nemluví společným jazykem, 4. existuje důkaz o daru či peněžní částce, které uzavření sňatku podmiňují, 5. v minulosti některého z páru došlo již k účelovému sňatku a 6. pár se rozvedl poté, co státní příslušník třetího státu získal oprávnění k pobytu.
12. Ke kritériím, z nichž lze na účelovost manželství usuzovat, se opakovaně vyjádřila i judikatura Nejvyššího správního soudu, zejména v rozsudku č. j. 1 As 58/2013-43 ze dne 2. 10. 2013. V tomto rozsudku Nejvyšší správní soud označil shora uvedené faktory za přínosný inspirační zdroj při posuzování toho, zda manželství bylo uzavřeno účelově.
13. Z uvedeného vyplývá, že k zamítnutí žádosti ze shora citovaného § 87k odst. 1 písm. b) zákona může dojít za předpokladu, že správní orgány prokáží, že manželství žadatele bylo uzavřeno za účelem získání povolení k trvalému pobytu, tedy za situace, kdy by žadatel o povolení k trvalému pobytu bez uzavření manželství nedosáhl anebo dosáhl podstatně obtížněji. Jinými slovy musí správní orgán nejprve uzavřít, že uzavřením manželství získal žadatel určitou výhodu oproti situaci, kdy by manželství neuzavřel, a

poté prokázat, že k uzavření manželství došlo pouze za účelem získat povolení k trvalému pobytu. Co se týče hodnocení jednotlivých faktorů, nasvědčujících účelovosti manželství, jak byly uvedeny shora, pak judikatura konstantně uzavírá, že je nutné posuzovat všechny jednotlivé faktory ve vzájemné souvislosti a přihlídnout ke konkrétním okolnostem případu, neboť i rozpory mezi výpověďmi k některým skutkovým okolnostem před uzavřením manželství, při jeho uzavření a k okolnostem společného soužití, mohou být odůvodněny nikoliv tím, že by manželství bylo uzavřeno fiktivně, ale tím, že každý z manželů, a to zejména když pocházejí z odlišných kulturních prostředí, může vztah provázející okolnosti a vztah sám vnímat odlišně. Na druhou stranu i naprostá shoda ve výpovědi manželů nemusí svědčit o tom, že manželství není fiktivní, neboť se manželé prostě mohli na odpovědích pečlivě dohodnout. Pokud naopak necítí potřebu předstírat skutečnost, mohou některé okolnosti v důsledku neoznačených subjektivních důrazů podcenit a opomenout (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu z 30. 4. 2014 č. j. 3 As 101/2013-34, již citovaný rozsudek č. j. 1 As 58/2013-43 či rozsudek č. j. 6 As 331/2017-19 z 27. 6. 2018).

14. Z napadeného rozhodnutí vyplývá, že žalovaná účelovost uzavření manželství žalobkyně ve vazbě na pobytové oprávnění spatřovala v časové souvislosti, kdy žalobkyně dne 20. 3. 2013 podala žádost o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání – OSVČ, která byla zamítnuta 12. 6. 2013, odvolání žalobkyně proti tomuto rozhodnutí bylo žalovanou potvrzeno 12. 12. 2016, přičemž 2. 4. 2016 došlo k uzavření manželství a dne 17. 5. 2016 požádala žalobkyně o vydání povolení k trvalému pobytu. Závěr o fiktivnosti manželství žalobkyně žalovaná postavila na rozporech ve výpovědi žalobkyně a jejího manžela.
15. Za rozhodující rozpory žalovaná ve shodě s Ministerstvem vnitra považovala:
 - podle žalobkyně s manželem před uzavřením manželství nežili a bydlet spolu začali až po svatbě. Její manžel však uvedl, že společně na chatě K. v T. žili asi čtyři měsíce před svatbou, u druhého výsledku uvedl tři měsíce před svatbou,
 - žalobkyně uvedla, že v minulosti v roce 2015 a 2016 bydlela mimo jiné též v Ostravě na ulici Nádražní u strýce, zatímco manžel žalobkyně tuto adresu v rámci výčtu pobytu žalobkyně neuvedl, ačkoliv se v té době už museli znát,
 - žalobkyně uvedla, že s manželem na chatě K. bydlela stejně dlouho jako manžel, který zde skončil v březnu 2017 a manžel řekl, že manželka zde bydlela do července 2016,
 - manželé se neshodli ani v popisu víkendu před provedením výsledku, kdy žalobkyně tvrdila, že jí nikdo nenavštívil, její manžel přitom hovořil o návštěvě bratrance. Dále žalobkyně uvedla, že byli na návštěvě na burze v Ostravě a manžel o této cestě nehovořil,
 - o seznámení žalobkyně uvedla, že jí nikdo s budoucím manželem na chatě K. nepředstavil a později uvedla, že je představil vedoucí chaty,
 - rozpor ve vzájemné poloze spánku, kdy při prvním výsledku oba uvedli, že leží po své levé straně,
 - neshody spatřuje žalovaná i v okolnostech svatby, kdy rozpory jsou podle ní takového rázu, že se vůbec neshodli.

16. Podle názoru krajského soud se žalovaná nevypořádala již s prvním předpokladem pro závěr o účelovosti manželství žalobkyně, když nevysvětlila, v čem konkrétně žalobkyně uzavřením manželství získala výhodu, bez které by požadovaného pobytového oprávnění nedosáhla vůbec nebo s výrazně většími obtížemi. Žalovaná poukázala na časovou shodu mezi uzavřením manželství a zamítnutím žádosti o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu. Nicméně tato samotná skutečnost nevysvětluje, z jakého důvodu má žalovaná za to, že pro žalobkyni bylo výhodnější uzavřít fingovaný sňatek a snažit se o získání trvalého pobytu, a to v době, kdy rozhodnutí o zamítnutí žádosti o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání ještě nenabývalo právní moci, a co bránilo žalobkyni požádat o trvalý pobyt, popř. o jiné pobytové oprávnění. Již z tohoto důvodu je závěr žalované o účelovosti manželství žalobkyně nepřezkoumatelný.
17. Žalovaná se nadto nevypořádala ani jednotlivými skutečnostmi, které by účelovosti sňatku mohly nasvědčovat, tak, jak jejich posouzení předpokládá jak judikatura Nejvyššího správního soudu, tak citovaná judikatura Soudního dvora. Předně nereflektovala žádný z faktorů, svědčících o fiktivnosti manželství, které Ministerstvo vnitra citovalo ve svém prvostupňovém rozhodnutí, a ke kterým se přihlásil i Nejvyšší správní soud (viz výše). Nijak se nevypořádala se skutečnostmi, které vyplynuly z provedených místních šetření – a konečně i z provedených výsledků žalobkyně a jejího manžela, že se před sňatkem znali, že rodina manžela (sestra, děti) zná žalobkyni a je s rodinnou situací manžela obeznámena, že žalobkyně hovoří česky a mají tedy společnou řeč ke vzájemné komunikaci, že manžela žalobkyně znají její přátelé (minimálně osoba, která měla žalobkyni pomáhat při vyřizování formalit spojených se svatbou), že pronajímatelé žalobkyně potvrdili společné užívání pronajatých prostor (byť příležitostně). Žalovaná se nevypořádala ani se zjištěním, že nebylo prokázáno, že by manžel žalobkyně uzavřením sňatku získal jakýkoliv majetkový prospěch. Rovněž neuvedla, proč považovala za nevýznamné, že mnohé otázky jak při prvním, tak při druhém výslechu odpověděli manželé shodně. K tomu krajský soud dodává, že nelze přehlédnout, že některé otázky byly položeny minimálně nejasně a vyslyšající se nijak nepokusil objasnit, jak vyslychaná osoba svou odpověď míní. Například na vzájemnou polohu při spánku byla otázka položena nejasně, neboť z nevyplývalo, v jaké pozici je poloha druhého manžela posuzována (zda v leže na zádech či na břiše), přesto odpověď na ni žalovaná považovala za jednu ze stěžejních ukazatelů svědčících o tom, že manželství je fiktivní. Žalovaná tak nedostala požadavku na hodnocení všech skutečností ve vzájemných souvislostech, s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem posuzované věci, k rozdílnosti v kulturních prostředích, ze kterého žalobkyně a její manžel pochází a které mohou způsobit rozdílné chápání některých životních situací, a k osobě žalobkyně a jejího manžela – oba jsou osobami zralými, s dospělými dětmi, u kterých lze přepokládat, že jak důvody vstupu do manželství, tak jeho průběh se budou lišit od důvodů uzavření a průběhu manželství uzavíraného lidmi na počátku dospělosti a bez závazků.
18. Ze shora uvedených skutečností krajský soud dovodil, že závěr žalované, že žalobkyně uzavřela manželství za účelem získání povolení k trvalému pobytu, je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů rozhodnutí, a krajský soud proto napadené rozhodnutí postupem podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

19. Vzhledem k tomu, že v řízení byla plně procesně úspěšná žalobkyně, vzniklo jí v souladu s ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení, k jejichž náhradě soud žalovanou zavázal. Nezbytně nutným nákladem k uplatnění práva žalobkyně je podle obsahu spisu zaplacený soudní poplatek za podání žaloby a za návrh na přiznání odkladného účinku žalobě, kterému bylo vyhověno, ve výši celkem 4 000 Kč. Soud proto žalovanou k jejich zaplacení žalobkyni zavázal. Lhůtu k zaplacení soud stanovil v souladu s ustanovení § 160 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb. občanského soudního řádu ve spojení s ustanovení § 64 s. ř. s., neboť tato lhůta je přiměřená možnostem žalované.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je **možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Nesplní-li povinná dobrovolně, co jí ukládá toto vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 5. února 2019

Mgr. Jiří Gottwald
předseda senátu